

ZIYCIA

Politechniki Śląskiej

Rok akademicki
1995/96

nr 10

lipiec - wrzesień '96

W NUMERZE

- Politechnika Śląska w latach 1990 - 96: fakty i liczby
- Relacja z posiedzenia Senatu
- Z prac JM Rektora
- Tytuł naukowy, stopnie i stanowiska
- Dydaktyka: wyniki rekrutacji na studia w r.ak. 1996/97
- Zarządzenia i pisma okólne JM Rektora
- Współpraca z zagranicą
- Konferencje naukowe: m.in. Nauczyciel akademicki w zmieniającej się szkole wyższej, Lokalny rynek energii
- Etyka dziennikarska - ze spotkania przedstawicieli redakcji prasy akademickiej
- Zabrze w rysunkach - prace Katedry Architektury i Metodyki Projektowania
- Prasa o Uczelni i nowym Rektorze
- Kronika żałobna

POLITECHNIKA ŚLĄSKA w okresie 1.12.1990-31.08.1996 FAKTY I LICZBY

W sierpniu br., w związku z zakończeniem drugiej kadencji JM Rektora prof. W. Winklera, ukazało się opracowanie zawierające podsumowanie działalności Władz Rektorskich i Uczelni w okresie ostatnich prawie sześciu lat. W słowie wstępnym tego opracowania JM Rektor prof. W. Winkler napisał: *Z dniem 31 sierpnia 1996 roku upływa druga kadencja władz rektorskich, a w wielu przypadkach także władz dziekańskich, wybranych w roku 1990. Nie był to okres łatwy, ani dla kraju - dla jego gospodarki i społeczeństwa - ani też dla szkolnictwa wyższego, w tym także*

dla Politechniki Śląskiej. Przyczyn takiego stanu rzeczy było wiele i nie sądzę, że należałoby je szczegółowo wyliczać. Ograniczę się tylko do zwrócenia uwagi na fakt, który w sposób zdecydowany utrudniał działalność naszej Uczelni, tj. systematyczne kurczenie się dotacji z budżetu państwa na utrzymanie szkół wyższych, w tym na płace. Dopiero tegoroczna podwyżka płac (ta lipcowa) w sposób znaczący - choć tylko dla nauczycieli akademickich - poprawiła dochody pracowników. Niestety, niewiele zmieniło się na lepsze w dziedzinie dotacji na działalność eksploatacyjną Uczelni, w tym na odnawianie bazy laboratoryjnej, dydaktycznej i remonty budynków. Prognozy pod tym względem nie są obiecujące, mimo wielokrotnie wyrażanych przez Konferencje Rektorów protestów i żądań. Oby nasi Nas-

tepcy mieli więcej satysfakcji i szczęścia w tym zakresie.

Pomimo wymienionych braków uważam, że staraliśmy się gospodarować dobrze. Myślę tu o ścisłym kierownictwie Uczelni i Dziekanach, a także o całej rzeszy pracowników zaangażowanych i przyczyniających się do dalszego rozwoju Politechniki Śląskiej. O faktach można się przekonać studiując treść niniejszego opracowania, ale można także ograniczyć się do zarejestrowania widocznych gołym okiem zmian, które nastąpiły w naszej Alma Mater: nowa biblioteka, nowa hala sportowa, nowy rektorat, który zostanie oddany do użytku w najbliższych dniach.

Jest oczywiście jeszcze wiele do zrobienia, aby spełniło się całkowicie moje hasło wyborcze z 1990 roku: "... będę dążył do konsekwentnego, ale i rozważnego przekształcania Politechniki Śląskiej w nowoczesną uczelnię techniczną, zarówno w dziedzinie kształcenia i organizacji badań naukowych...". Ile z tej obietnicy udało się zrealizować, osądzicie Państwo sami, a sądzę że nowe Władze Uczelni, tak jak obiecały w swojej kampanii wyborczej, będą kontynuowały naszą politykę przekształceń i rozwoju.

Kończąc swoją działalność rektorską, którą zawsze traktowałem jako służbę dla Uczelni i jej społeczności akademickiej, wyrażam najserdeczniejsze podziękowania tym wszystkim, którzy ze mną współpracowali, a także tym, którzy swoją pracą nasze działania wspierali.

W okresie minionych dwóch kadencji rektorskich działalność Kierownictwa Uczelni w szczególności zmierzała do:

- modyfikowania procesu kształcenia w taki sposób, aby profil absolwenta odpowiadał potrzebom gospodarki narodowej i zmieniającego się rynku pracy, przy jednoczesnym zwiększeniu liczby kształczonej młodzieży,
- zgodnego z potrzebami regionu i kraju rozszerzania oferty kształcenia na różnych poziomach (studia inżynierskie, magisterskie i doktoranckie, studia podyplomowe) oraz tworzenia nowych i rozwijania istniejących kierunków i specjalności kształcenia,
- rozwijania współpracy międzynarodowej Uczelni,
- rozwijania warunków materialnych działalności Uczelni, a w szczególności jej bazy dydaktycznej,
- dostosowania struktury organizacyjnej Uczelni do zmieniających się potrzeb i warunków działania,

- tworzenia optymalnych warunków rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej,
- rozwoju ilościowego i jakościowego potencjału naukowo-badawczego Uczelni,
- poprawy efektywności zarządzania Uczelnią poprzez przekształcenie modelu scentralizowanego zarządzania w kierunku zwiększenia uprawnień i odpowiedzialności jednostek podstawowych.

Realizacja wytyczonych zadań przebiegała w trudnych i z roku na rok pogarszających się warunkach finansowych, na które zasadniczy wpływ miał spadek realnych nakładów Państwa na szkolnictwo wyższe. Pomimo to, minione 6 lat w życiu naszej Uczelni przyniosło wiele korzystnych zmian i odnotowaliśmy wiele pozytywnych dokonań. Dotyczy to zarówno sfery organizacyjnej Uczelni, jak i rozwoju różnych form jej działalności oraz bazy materialnej. Należą do nich przede wszystkim:

- opracowanie i wprowadzenie w życie nowego Statutu Uczelni,
- wprowadzenie zmian strukturalnych na wydziałach i w Uczelni, których głównym zadaniem było przekształcenie scentralizowanego modelu administrowania w kierunku zwiększenia uprawnień i odpowiedzialności wydziałów i jednostek wewnętrznych,
- wprowadzenie samodzielności finansowej wydziałów,
- utrzymanie, pomimo przejść na emeryturę, stanu zatrudnienia w grupie profesorów tytularnych,
- zwiększenie w sposób znaczący liczby studentów,
- wprowadzenie na niektórych kierunkach dziennych studiów inżynierskich,
- zlikwidowanie w całej Uczelni studiów zaocznych, jako nieefektywnej formy kształcenia nowoczesnego inżyniera,
- rozwinięcie studiów doktoranckich i różnych form kształcenia ustawicznego,
- rozszerzenie zakresu wyróżnień przyznawanych studentom przez wprowadzenie Medalu Omnium Studiosorum Optimo dla najlepszych absolwentów w danym roku akademickim,
- stworzenie przyzwoitych warunków dla rozwoju sportu i rekreacji studentów i pracowników (przejęcie w użytkowanie obiektów OSiR oraz wybudowanie nowej hali sportowej),
- zakończenie i oddanie do użytkowania gmachu Biblioteki Głównej,

• **rozwińnięcie współpracy z ośrodkami zagranicznymi.**

Szczegółowe sprawozdania w kolejnych latach minionych dwóch kadencji rektorskich były przedstawiane Senatowi corocznie. Na bieżąco informowaliśmy również Szanownych Czytelników o działalności Kierownictwa Uczelni w naszych biuletynach Z ŻYCIA POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ. Niezależnie od tego przedstawiamy Państwu bilans minionych sześciu lat, ograniczając się jednakże do przypomnienia najważniejszych faktów i liczb w poszczególnych sferach działalności Uczelni.

Podstawy prawne działalności Uczelni

Podstawową sprawą dla prawidłowej działalności Politechniki Śląskiej było opracowanie i wprowadzenie w życie w 1991 roku zgodnego z nową ustawą o szkolnictwie wyższym Statutu Uczelni. Ponadto w okresie od 1990 do 1996 roku wydane zostały następujące główne akty prawne regulujące zasady funkcjonowania Uczelni:

- Regulamin Studiów,
- Regulamin organizacyjny administracji i jednostek organizacyjnych działalności gospodarczej,
- Regulamin premiowania pracowników nie będących nauczycielami akademickimi w Politechnice Śląskiej,
- Regulamin nagradzania ze specjalnego funduszu nagród,
- Zasady oraz tryb kierowania pracownikami Politechniki Śląskiej za granicę w celach naukowych, dydaktycznych i szkoleniowych,
- Regulamin przyznawania nauczycielom akademickim nagród ze specjalnego funduszu nagród,
- Zasady gospodarki finansowej Uczelni,
- Regulamin gospodarowania środkami zakładowego funduszu socjalnego.

Ogółem w latach 1990 - 1996 ukazało się ok. 200 Zarządzeń Rektora Politechniki Śląskiej oraz ok. 120 pism okólnych.

Organizacja i rozwój Uczelni

W oparciu o sukcesywnie wprowadzane w Uczelni regulacje prawne, podejmowane były działania porządkujące wszystkie sfery jej działalności. Za najważniejsze zadanie organizacyjne uznano doprowadzenie do uzyskania pełnych praw akademickich (tj. uprawnienia do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego) przez wszystkie wydziały.

Zadanie to realizowano poprzez zmiany organizacyjne oraz stymulowanie rozwoju kadry. Podjęte zostały również energiczne działania zmierzające do likwidacji jednostek nieefektywnych ekonomicznie. Dotyczyło to głównie jednostek pomocniczych i gospodarczych.

W obszarze administracji Uczelni najistotniejszą sprawą była poprawa efektywności jej funkcjonowania wraz z racjonalizacją zatrudnienia. W oparciu o nowy Regulamin Organizacyjny Administracji i Jednostek Działalności Gospodarczej dokonano analizy stanu zatrudnienia w poszczególnych komórkach organizacyjnych, w wyniku której w 1991 roku zmniejszyła się liczba pracowników nie będących nauczycielami akademickimi aż o 253 osoby.

W okresie od 1990 do 1996 roku dokonano zmian organizacyjnych w strukturze jednostek organizacyjnych Uczelni:

- Instytut Transportu funkcjonujący na prawach wydziału włączono w strukturę wydziału, który otrzymał nazwę: Wydział Inżynierii Materiałowej, Metalurgii, Transportu i Zarządzania (12.06.1992 r.)
- Powołano Wydział Organizacji i Zarządzania (Wydział funkcjonuje od 1.09.1995r.)
- Połączono Wydział Inżynierii Środowiska i Wydział Mechaniczny Energetyczny w jeden wydział o nazwie: Wydział Inżynierii Środowiska i Energetyki (1.09.1993 r.)
- Zlikwidowano Zakład Doświadczalny Elektroniki i Mechaniki Precyzyjnej (25.04.1991 r.)
- Powołano Centrum Komputerowe Politechniki Śląskiej w miejsce Ośrodka Elektronicznej Techniki Obliczeniowej (1.01.1994 r.)
- Przekształcono Drukarnię Politechniki Śląskiej w jednostkę pozawydziałową o nazwie: Zakład Graficzny Politechniki Śląskiej (luty 1992 r.)
- Przekształcono Studium Wychowania Fizycznego i Sportu w jednostkę międzywydziałową o nazwie: Ośrodek Sportu Politechniki Śląskiej (grudzień 1992 r.)
- Zlikwidowano Zakład Remontowo-Budowlany (25.07.1994r.)
- Przekształcono Ośrodek Geometrii i Grafiki Inżynierskiej, będący jednostką wewnątrzwydziałową Wydziału Matematyczno-Fizycznego w jednostkę pozawydziałową o nazwie: Ośrodek Geometrii i Grafiki Inżynierskiej (1.10.1995 r.)
- Przekazano wydziałom gospodarce osobowym funduszem płać (wrzesień 1995 r.)

Wprowadzenie zmian w systemie gospodarki finansowej Uczelni spowodowało konieczność zmian w strukturze organizacyjnej służb administracyjnych Uczelni. W związku z przesunięciem na wydziały części zadań związanych z zarządzaniem finansami nastąpiła dalsza redukcja zatrudnienia w grupie pracowników Administracji Centralnej; wyniosła ona w skali roku 1995 - 8%. Jednocześnie nastąpił nieznaczny przyrost zatrudnienia w grupie pracowników administracyjno-ekonomicznych zatrudnionych na wydziałach i w innych jednostkach pozawydziałowych.

Ponadto, po 12 latach od rozpoczęcia budowy, w październiku 1994 r. oddano do eksploatacji gmach, w którym swą nową siedzibę znalazła Biblioteka Główna.

W rozwoju bazy sportowej w Uczelni nastąpił radykalny przełom. Na przełom ten miały wpływ dwie kluczowe decyzje Władz Uczelni, a mianowicie decyzja o przejęciu od Władz Miasta obiektów sportowych po byłym OSiR, oraz decyzja o sprzedaży na rzecz skarbu państwa mocno zdegradowanego technicznie domu studenckiego w Katowicach i przeznaczenie uzyskanych ze sprzedaży pieniędzy na rozbudowę obiektów sportowych. W efekcie tej decyzji wybudowano nowoczesną halę sportową w Gliwicach i rozbudowano bazę sportową w Katowicach.

Dydaktyka

Lata 1990-96 charakteryzuje zdecydowane zwiększenie przyjęć na I rok studiów oraz rozszerzenie oferty programowej w zakresie wszelkich rodzajów studiów. Oferta programowa obejmuje obecnie: studia magisterskie, zawodowe studia inżynierskie, uzupełniające studia magisterskie, studia podyplomowe, studia doktoranckie, studia i kursy specjalne.

Na wszystkich kierunkach podjęto działania zmierzające do uruchomienia lub doskonalenia i rozwoju dziennych studiów zawodowych w systemach Y, H lub I.

A oto kilka liczb dotyczących kształcenia.

- Rekrutacja na studia
1990/91 - 2010 osób, w tym 196 na studia wieczorowe i zaoczne
1995/96 - 6877 osób, w tym 2093 na studia wieczorowe i zaoczne
- Liczba studentów
1990 - 8040, w tym na studiach wieczorowych i zaocznych 1180
1995 - 17509, w tym 4092 na studiach wieczorowych i zaocznych

- Liczba absolwentów
1990 - 910
1995 - 1224
- Liczba uczestników studiów podyplomowych
1990/91 - 100
1995/96 - 680
- Liczba uczestników studiów doktoranckich
1990/91 - 0
1995/96 - 408
- Liczba studentów na jednego nauczyciela akademickiego
1990 - 5,2
1995 - 11,4

Na szczególne wyróżnienie, z racji na nowatorski charakter, zasługuje studium francuskie z zakresu Restrukturyzacji Przemysłu i Regionów oraz studium amerykańsko-polskie o nazwie "Przyjazna dla Środowiska Restrukturyzacja Przemysłu Ciężkiego".

W 1994 roku ustanowiono medal "Omnium Studiosorum Optimo" będący formą wyróżnienia dla najlepszych absolwentów. Trzy pierwsze medale wręczono podczas inauguracji roku akademickiego 1995/96.

Stan zatrudnienia i rozwój kadry

- Liczba zatrudnionych w Uczelni
1990 - 3551, w tym 1547 nauczycieli akademickich
1996 - 3011, w tym 1530 nauczycieli akademickich
- Liczba profesorów tytularnych
1990 - 99
1996 - 96
- Liczba profesorów nadzwyczajnych bez tytułu
1990 - 7
1996 - 107
- Liczba docentów i adiunktów z habilitacją
1990 - 105
1996 - 47
- Liczba adiunktów bez habilitacji
1990 - 662
1996 - 607
- Liczba asystentów
1990 - 426
1996 - 407

W dziedzinie rozwoju kadry na szczególne podkreślenie zasługuje fakt uruchomienia w 1995 roku indywidualnych studiów doktoranckich, na które przyjęto do chwili obecnej 249 osób zatrudnionych w Politechnice Śląskiej. Spodziewamy się, że pozytywne efekty finansowe tej decyzji jak i rozwój kadry naukowej powinny być widoczne w ciągu najbliższych dwóch lat.

Współpraca z zagranicą

O ile do 1990 roku współpraca naukowa i dydaktyczna oparta była na umowach podpisanych na szczeblu Uczelni z krajami byłego bloku socjalistycznego, to w okresie dwóch ostatnich kadencji Władz Uczelni skierowana była na nawiązanie współpracy z uczelniami z całego świata. Uzyskane granty finansowane przez Wspólnotę Europejską zapewniły duże możliwości, między innymi: zakupu aparatury, szkolenia i konsultacji pracowników naukowych jak i wymiany studentów. Dzięki programom PHARE, takim jak TEMPUS, TESSA powstały nowe kierunki kształcenia studentów, a aktualne programy nauczania dopasowywane są do standardów europejskich. Wskutek starań Władz Uczelni o podniesienie kwalifikacji i wyposażenia technicznego administracji centralnej w ostatnim okresie uzyskano 2 granty JEP+.

W minionych 6 latach Uczelnia pozyskała łącznie 16 grantów TEMPUS, 5 grantów COPERNICUS, 1 grant TESSA oraz 3 projekty CEEPUS.

Politechnika Śląska podpisała także umowy dwustronne z sześcioma uczelniami zagranicznymi.

W okresie od 1990 do 1996 roku (czerwiec) zrealizowano ogółem 4026 wyjazdów. Struktura celów wyjazdów przedstawiała się następująco:

- staże, kursy, konsultacje - 1309
- wymiana bezdewizowa w ramach umów - 486
- konferencje - 1713
- praca - 59
- wyjazdy z innych resortów - 110
- wyjazdy pozostałe, praktyki - 349

Widoczny jest wzrost wyjazdów na konferencje i kongresy, ze 175 w 1990 roku do 375 w 1995 roku, oraz na staże naukowe z 54 wyjeżdżających w 1990 roku do 88 w 1995 roku, przy równoczesnym zmniejszeniu się liczby wyjazdów w ramach podpisanych umów.

Badania naukowe i współpraca z przemysłem

W 1991 roku nastąpiła generalna zmiana systemu finansowania nauki, polegająca na tym, że budżet państwa stał się źródłem centralnego finansowania nauki, zaś zasadniczym dysponentem środków z budżetu państwa w tej dziedzinie stał się Komitet Badań Naukowych.

Od 1992 roku KBN prowadzi kategoryzację ośrodków naukowych. W 1992 roku 5 wydziałów naszej Uczelni uzyskało kategorię A, 5 - kategorię B oraz 2 - kategorię C. Obecnie kategorię A posiada 8 wydziałów, kategorię B - 1 oraz kategorię C - 2 wydziały. Oprócz działalności naukowej finansowanej przez KBN (BW, BK, PBU - granty) w Uczelni realizowane są prace badawcze na zamówienie jednostek gospodarczych (NB, U, W) oraz prace częściowo dofinansowane przez KBN (PC i PZ).

Od 1991 roku obowiązują nowe zasady przyznawania nagród nauczycielom akademickim. Zgodnie z intencją Zarządzenia Ministra Edukacji Narodowej nr 2 z dnia 21.02.1991 r. - Minister przyznaje nagrody za wybitne osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne bez podziału na stopnie i kategorie.

W 1991 roku pracownicy Uczelni otrzymali 5 Nagród Ministra Edukacji Narodowej (w tym 2 indywidualne), w 1992 r. - 2 (1 ind.), w 1993 - 2 indywidualne, w 1994 r. - 3 (2 ind.) oraz w 1995 r. - 6 indywidualnych.

Komputeryzacja Uczelni

Prace w zakresie rozbudowy infrastruktury informatycznej Uczelni prowadzone były indywidualnie przez poszczególne wydziały, jak również przez Centrum Komputerowe Politechniki Śląskiej. Główne działania skierowane były na:

- rozbudowę infrastruktury sieciowej i modemowej,
- rozbudowę głównego serwera,
- rozwój zaplecza informatycznego Centrum Komputerowego dla wykorzystania przez wszystkie jednostki Uczelni,
- budowę Regionalnej Sieci Komputerowej środowiska śląskiego.

Infrastruktura sieciowa i komunikacyjna była sukcesywnie rozbudowywana w trakcie obu kadencji władz. Jednym z podstawowych osiągnięć tego okresu było uruchomienie szybkiej linii cyfrowej łączącej Politechnikę Śląską z siecią Internet. Innym udogodnieniem, mającym wpływ na dostępność studentów i pracowników do zasobów znajdujących się w Uczelni, było uruchomienie 14 linii modemowych. Do sieci uczelnianej włączono również trzy Domy Studenckie ("Barbara", "Ondraszek" i "Solaris").

Prowadzenie prac związanych z budową Regionalnej Sieci Komputerowej środowiska śląskiego stanowiło jedno z najistotniejszych

zadań jakie spoczęły na Uczelni i jej władzach. To właśnie w ramach tej inwestycji na Politechnice powstała nowoczesna sieć kampusowa, która następnie została rozbudowana (i jest rozbudowywana nadal) na jednostki naukowo-badawcze z terenu Gliwic. Podobnie rzecz się miała w Katowicach, gdzie począwszy od Uniwersytetu Śląskiego, sieć zaczęła obejmować kolejne jednostki akademickie i naukowe (w tym roku do sieci zostaną włączone katowickie jednostki Politechniki Śląskiej). Prace inwestycyjne trwają nadal i swym zasięgiem obejmują też Sosnowiec i Zabrze, w których to miastach również mieści się szereg instytutów i jednostki innych uczelni. W efekcie realizowanych prac pod auspicjami Politechniki Śląskiej powstaje w regionie nowoczesna i rozbudowana infrastruktura informatyczna, dzięki której możliwe będzie efektywne realizowanie prac naukowo-badawczych i szeroka współpraca zarówno w kraju jak i zagranicą.

Działalność wydawnicza

Z analizy działalności Wydawnictwa za lata 1990-95 wynika wzrostowa tendencja ilości wydawanych pozycji. Należy zaznaczyć, że proces ten odbywa się przy nie zmienionym od lat składzie osobowym redakcji.

Równocześnie w ostatnich latach skrócił się cykl wydawniczy (od momentu przyjęcia prac przez Kolegium Redakcyjne do rozpozwechnienia), na co wpłynęło:

- przygotowywanie przez Wydawnictwo składu komputerowego wydawanych prac;
- zlecenie druku nie tylko Zakł. Pol. Śl., ale także innym drukarniom.

Obecnie cykl wydawniczy trwa najdłużej 6 miesięcy, najkrócej 3 tygodnie. Poprzednio – 2-3 lata.

Od 1994 roku Wydawnictwo przeszło na własną gospodarkę finansową.

W okresie 1990 - 95 wydano:

- 33 podręczniki,
- 449 skryptów,
- 270 zeszytów naukowych oraz
- 35 wydawnictw informacyjnych

o łącznej objętości 10283 arkuszy wydawniczych.

Wydawnictwo prowadzi racjonalną dystrybucję swoich publikacji. Odbywa się to poprzez punkty sprzedaży utworzone w Uczelni (Gliwice, Katowice, Rybnik) oraz poprzez sieć księgarni woj. katowickiego i o zasięgu ogólnopolskim, ARS POLONA, OR PAN, indywidualne hurtownie i indywidualni odbiorcy.

Biblioteka Główna

Biblioteka Główna stanowi podstawę jednolitego systemu biblioteczno-informacyjnego Uczelni, który tworzy wraz z dwiema filiami w Katowicach i Rybniku oraz 62 bibliotekami wydziałowymi, instytutowymi i katedralnymi. W końcu 1995 roku księgozbiór tego systemu liczył ogółem 1.096.156 woluminów i jednostek inwentarzowych, w tym 479.061 wol. książek, 95.568 wol. czasopism oraz 524.547 jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych, głównie opisów patentowych, norm i katalogów firmowych.

Do Biblioteki Głównej wraz z dwiema jej filiami w Katowicach i Rybniku wpłynęło drogą zakupu, darów i wymiany w latach 1991-1995 łącznie 53.733 woluminów i jednostek inwentarzowych nowych zbiorów, w tym: 24.510 wol. książek, 4.852 wol. czasopism i 24.371 wol. jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych, głównie opisów patentowych, norm i katalogów firmowych.

Od 1991 roku wzrosła ponad dwukrotnie liczba czytelników zarejestrowanych w wypożyczalni (1991 - 5563, 1995 - 13 570). Bardzo znacznie zwiększyła się również liczba wypożyczanych woluminów na zewnątrz (1991 - 79937, 1995 - 128500).

W roku 1994 Biblioteka Główna przeprowadziła się do nowego budynku. Przed przeprowadzką posiadała w Gliwicach 3 czytelnie, liczące łącznie 138 miejsc. Po przeprowadzce ilość czytelni wzrosła do 5, z 340 miejscami. Wprowadzono również komputerowe wyszukiwanie, zamawianie i wypożyczanie księgozbioru w systemie "Lech-BMS".

Finanse

Kondycja finansowa Uczelni uzależniona jest w zasadniczym stopniu od stanu finansów państwa, co wyraża się w stopniu finansowania przez budżet państwa szkolnictwa wyższego. Nakłady na szkolnictwo wyższe w procentach Produktu Narodowego Brutto kształtowały się następująco:

1991	- 0,82
1992	- 0,88
1993	- 0,81
1994	- 0,77
1995	- 0,78
1996	- 0,87

Dotacja budżetowa na działalność dydaktyczną w przeliczeniu na USD w porównaniu z rokiem 1991 zmniejszyła się do wartości 64,35% w roku 1994, a w roku bieżącym wynosi 84,89%. Obniżona również została

w sposób znaczący dotacja na fundusz stypendialny (do 61,85% w roku 1996 w porównaniu z rokiem 1991). Dotacja na działalność statutową zmniejszyła się nieznacznie (w porównaniu z rokiem 1991 wynosi obecnie ok. 99%), a na badania własne obniżyła się dość wyraźnie (do ok. 87%). Nakłady na projekty badawcze obniżyły się w porównaniu z rokiem 1991 prawie o połowę (do ok. 52%), a dochody z umownej działalności badawczej spadły do ok. 66%.

Trudna sytuacja finansowa, towarzysząca Uczelni przez okres obydwu kadencji, zmusiła Władze do podjęcia zdecydowanych działań oszczędnościowych oraz poszukiwania dodatkowych środków finansowych poza budżetem.

Administracja Uczelni

Politechnika Śląska wyposażona jest obecnie w urządzenia i sprzęt biurowy o standardzie światowym. Reliktem przeszłości stała się mechaniczna maszyna do pisania, którą zastąpił komputer osobisty z nowoczesnym edytorem tekstowym. Rozbudowany został system łączności wewnętrznej.

Biura wyposażone są standardowo w urządzenia kserograficzne, telefaksy oraz sprzęt komputerowy współpracujący z siecią Internet. Powszechnie użytkowane są oprogramowania zebrane w pakiety Microsoft Office, dające ogromne możliwości przy opracowywaniu informacji i tworzeniu rozmaitych raportów.

Struktura systemów zarządzania Uczelnią oparta jest przede wszystkim na systemie finansowo-księgowym, który zbiera i porządkuje informacje pochodzące z innych podsystemów takich jak:

- system płacowy i system podatkowy,
- system kadrowy i socjalny,
- system gospodarki składnikami majątkowymi,
- inne systemy generujące koszty.

Pomimo znikomych nakładów finansowych na remonty budynków i budowli, warunki techniczne działalności Uczelni nie pogarszają się w stopniu zagrażającym jej prawidłowemu funkcjonowaniu. Od kilku lat, w związku z trudną sytuacją finansową, prowadzona jest polityka koncentrowania środków finansowych na realizacji kluczowych, z punktu widzenia warunków technicznych działalności Uczelni, zadań. Dzięki trwającej od 1990 roku modernizacji Centralnej Ciepłowni i sieci lokalnych, rozwiązane zostały w praktyce problemy ogrzewania. Pozostał przed nami ostatni etap, jakim jest spełnienie bardzo rygorystycznych wymogów ekologicznych, związanych

z emisją tlenków siarki i azotu do atmosfery. Jest to warunek konieczny do dopuszczenia Ciepłowni do eksploatacji po 1997 roku.

Kolejnym, bardzo udanym przedsięwzięciem, jest modernizacja sieci elektroenergetycznej w Uczelni. W wyniku opracowania i wdrożenia systemów sumujących oraz instalacji kompensatorów mocy bierniej, udało się przejąć pełną kontrolę nad zużyciem energii elektrycznej w Politechnice Śląskiej w Gliwicach i w Katowicach oraz znacząco obniżyć koszty tej energii.

Obecnie trwają prace modernizacyjne głównego "węzła" zasilającego Uczelnię, to znaczy podstacji HMC w Gliwicach. Jest to inwestycja prowadzona przez Uczelnię wspólnie z Zakładem Energetycznym Gliwice, który współfinansuje to zadanie. Dzięki tej modernizacji system energetyczny Uczelni będzie zbliżony do standardów europejskich.

SENAT

■ **Dziesiąte zwyczajne posiedzenie Senatu Politechniki Śląskiej w r.ak. 1995/96** odbyło się 1 lipca z następującym porządkiem obrad: wyrażenie zgody w sprawie mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego prof. dra hab. Sławomira Kończaka, zasięgnięcie opinii w sprawie mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego dra hab.inż. Jana Zycha (na czas nieokreślony) i dra hab.inż. Janusza Skorka (pierwsze mianowanie), sprawozdanie Uczelnianej Komisji Wyborczej z przeprowadzonych wyborów, wybory uzupełniające do Uczelnianej Komisji Wyborczej na kadencję 1996-1999, informacja o naborze kandydatów na studia w r.ak. 1996/97 oraz sprawy bieżące i wolne wnioski. W posiedzeniu uczestniczyło 37 członków Senatu i 4 zaproszonych gości.

■ **Wniosek Rady Wydziału Automatyki, Elektroniki i Informatyki o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego prof. dra hab. Sławomira KOŃCZAKA z Instytutu Elektroniki zreferował Dziekan prof. J. CHOJCAN.**

Prof. Sł. Kończak pracuje w Uczelni od 1952 r. Tytuł profesora otrzymał w 1985 r. Jego dorobek naukowy obejmuje: 4 monografie i skrypty (w tym jeden skrypt w druku), 43 artykuły naukowe i 3 patenty. Był promotorem 7 prac doktorskich oraz recenzentem 3 prac habilitacyjnych i 11 prac doktorskich. Opiniował

3 wnioski do tytułu profesora. Ponadto był recenzentem: 4 monografii, 25 projektów badawczych KBN, 5 sprawozdań końcowych dla KBN. Kierował 12 pracami naukowo-badawczymi. Jest członkiem kilku towarzystw naukowych (m.in. International Society for Hybrid Microelectronics), w których pełnił funkcje z wyboru. Był członkiem Centralnej Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Sz.W. oraz Komitetu Elektroniki i Telekomunikacji PAN (1987-90).

Jest laureatem 2 nagród Ministra.

Wniosek był pozytywnie zaopiniowany przez Senacką Komisję ds. Kadry Naukowej.

Senat zaopiniował wniosek pozytywnie większością głosów (17 "tak", 10 "nie", 7 "wstrz.").

■ Wniosek Rady Wydziału Górnictwa i Geologii o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nie określony dra hab.inż. Jana ZYCHA z Katedry Geomechaniki, Budownictwa Podziemnego i Ochrony Powierzchni przedstawił Dziekan prof. B. DRZEŹLA.

Dr hab.inż. J. Zych (56 l.) jest pracownikiem Uczelni od 1964 r. (doktorat z wyróżnieniem - 1972 r., habilitacja - 1987 r.). W swoim dorobku naukowym posiada: współautorstwo 3 książek (w tym jednej wydanej za granicą), 4 monografie, 60 artykułów, 59 referatów, współautorstwo 2 skryptów, 9 patentów i 5 wniosków racjonalizatorskich. Jego dorobek naukowy i badawczy dotyczy zagadnień ochrony powierzchni, prognozowania wpływów eksploatacji górniczej na powierzchnię oraz eksploatacji filarów ochronnych. Był promotorem jednego zakończonego przewodu doktorskiego; obecnie jest promotorem otwartego przewodu doktorskiego. Recenzował 2 prace doktorskie i jedną habilitacyjną oraz 2 autoreferaty dysertacji na uzyskanie stopni naukowych w Politechnice w Kijowie. Samodzielnie kierował zespołami badawczymi realizującymi grant i prace badawcze z problemu rządowego (PR-7) i problemów resortowych. Był prodziekanem ds. studenckich (1990-93), dyrektorem Instytutu Geomechaniki Budownictwa Podziemnego i Ochrony Powierzchni (1991-94) oraz kierownikiem Zakładu Zwalczania Szkód Górniczych (1988 - 94). Jest członkiem Komisji Ochrony Terenów Górniczych PAN - Oddział w Katowicach (pełni funkcję wiceprzewodniczącego) i członkiem Akademii Nauk Inżynierskich Ukrainy. Jest rzeczoznawcą Ministra Ochrony Środowiska,

Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w dziedzinie ochrony środowiska. Jest członkiem komitetów PAN oraz towarzystw naukowych i komisji (m.in. Komitet Geodezji PAN, Komisja ds. Ochrony Powierzchni przy GIG). Był współorganizatorem 10 konferencji i sympozjów naukowych o zasięgu międzynarodowym, krajowym lub regionalnym.

Senacka Komisja ds. Kadry Naukowej, wychodząc z założenia, że uzyskanie przez Kandydata tytułu naukowego jest w pełni realne w najbliższym czasie, poparła wniosek. Senat zaopiniował wniosek pozytywnie większością głosów (30 "tak", 3 "nie", 1 "wstrz.").

■ Wniosek w sprawie pierwszego mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego dra hab.inż. Janusza SKORKA z Instytutu Techniki Ciepłej zreferował w imieniu Rady Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki Prodziekan prof. J. NADZIAKIEWICZ.

Dr hab.inż. J. Skorek (46 l.) jest pracownikiem Uczelni od 1973 r. (doktorat z wyróżnieniem - 1977 r., habilitacja z wyróżnieniem - 1995 r.). Jest współautorem 5 książek, skryptów i monografii, 29 artykułów naukowych i 26 referatów. Prowadzi jeden przewód doktorski. Jego zainteresowania naukowe skupiają się na modelowaniu procesów wymiany ciepła z zastosowaniem metod numerycznych. Obecnie jest kierownikiem grantu finansowanego przez KBN z zakresu optymalizacji procesów mrożenia produktów żywnościowych. Swój dorobek prezentował w Wyższej Szkole Technicznej w Merserburgu i w Uniwersytecie Technicznym w Clausthal (1992). Podczas pobytu w Danii (1993) przygotował polskojęzyczną wersję monografii dotyczącej oszczędzania energii i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nukleonicznego i Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. Laureat indywidualnej nagrody Ministra i "Złotej Kredy". Pełni funkcje zastępcy dyrektora ds. dydaktyki w Instytucie Techniki Ciepłej.

Prof. F. KRASUCKI wyraził, w imieniu Komisji ds. Kadry Naukowej, pozytywną opinię.

Uzupełniając charakterystykę prof. A. ZIĘBIK stwierdził, iż praca doktorska, której J. Skorek jest promotorem, będzie bronią prawdopodobnie we wrześniu br. Kandydat jest

znanym himalaistą i - jak powiedział prof. A. Ziębik - te predyspozycje w znakomity sposób wykorzystuje także w pracach organizacyjnych w Instytucie.

Senat zaopiniował wniosek pozytywnie większością głosów (35 "tak", 1 "wstrz.").

■ W następnym punkcie dr hab.inż. Marian KOLARCZYK przedstawił sprawozdanie z wyborów do organów jednoosobowych i kolegialnych w Uczelni na kadencję 1996-99. Sprawozdanie to na 22 stronach zawiera najważniejsze informacje dotyczące organizacji, przebiegu i wyników wyborów oraz przedstawia zastrzeżenia i uwagi, które wpłynęły do Uczelnianej Komisji Wyborczej. Uczelniana Komisja Wyborcza na bieżąco informowała o przebiegu i wynikach wyborów za pośrednictwem komunikatów. Informacje na temat wyborów publikowano również w kolejnych wydaniach biuletynu Z ŻYCIA POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ (ostatnia, obszerna informacja zawierająca wyniki wyborów została opublikowana w numerze 9 z czerwca br.).

JM Rektor prof. W. WINKLER przedstawił następnie skład przedstawicieli do Senatu na kadencję 1996-99 z poszczególnych grup pracowniczych oraz podziękował Uczelnianej Komisji Wyborczej za prace w okresie kampanii wyborczej.

W dyskusji prof. T. GLINKA zgłosił (już po raz kolejny) propozycję zmiany odpowiedniego zapisu w Statucie i w Ordynacji Wyborczej, dotyczącą ograniczenia liczby elektorów Wydziałowego Kolegium Elektorów (obecny zapis sprawia, iż nie wszyscy samodzielni pracownicy, członkowie Rady Wydziału, są automatycznie elektorami, co na niektórych wydziałach prowadzi do konieczności wyeliminowania w drodze wyborów np. jednej osoby). W odpowiedzi M. Kolarczyk wyjaśnił, iż w sprawozdaniu UKW zawarto odpowiednią sugestię w tym zakresie.

■ Następnie Senat dokonał wyboru nowego przewodniczącego Uczelnianej Komisji Wyborczej oraz uzupełnił skład tej Komisji o jedną osobę.

Po ustąpieniu prof. W. Zielińskiego z funkcji przewodniczącego (w związku z wyborem Go na Prorektora ds. Dydaktyki) obowiązki przewodniczącego pełnił dr hab. inż. Marian Kolarczyk i On został zgłoszony przez JM Rektora na funkcję przewodniczącego UKW.

W wyniku tajnego głosowania dr hab.inż. M. Kolarczyk został jednomyślnie wybrany przewodniczącym Uczelnianej Komisji Wyborczej.

Ponadto Senat uzupełnił skład UKW o dra hab.inż.arch. Jacka RADZIEWICZA-WINNICKIEGO (przy jednym głosie "wstrzymującym się").

■ Prorektor ds. Dydaktyki prof. B. POCHOPIEŃ złożył informację o przebiegu naboru na studia w r.ak. 1996/97.

Łączny limit przyjęć na studia dzienne określono na poziomie 4 730 miejsc, a na studia wieczorowe - 2 200.

Szczegółowe informacje o wynikach naboru (wg danych z dnia 23.07.br. publikujemy w rubryce DYDAKTYKA).

■ W sprawach bieżących i wolnych wnioskach wypowiedzieli się:

● JM Rektor prof. W. WINKLER złożył gratulacje prof. Bernardowi Drzęzli z okazji Jego nominacji na stanowisko profesora zwyczajnego od 1 maja br. oraz poinformował o mianowaniu na to stanowisko z dniem 1 czerwca br. Gerarda Kosmana i Ludwika Cwynara z Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki.

● Mgr Czesław GARNCARZ poinformował Senat o działalności Ośrodka Sportu i AZS w ostatnim roku.

O większości dokonań sportowych tych jednostek informujemy Państwa na bieżąco w kolejnych wydaniach Z ŻYCIA..., ale warto przypomnieć te najważniejsze, do których m.in. trzeba zaliczyć zajęcie II miejsca przez Politechnikę Śląską (za Politechniką Gdańską) w rywalizacji politechnik. Uczelnia nasza brała udział w 20 konkurencjach (na 22). W 10 dyscyplinach nasi zawodnicy zajęli miejsca na podium:

I miejsca - narciarstwo, piłka nożna 5-osobowa, siatkówka, tenis stołowy;

II miejsca - judo, badminton, brydż sportowy;

III miejsca - tenis ziemny, trójbój siłowy.

AZS Gliwice, jeszcze 2,5 roku temu zmierzający do upadłości, dzięki decyzjom Władz Uczelni i Zarządowi znajduje się obecnie w czołówce klubów akademickich w Polsce (zajmuje III miejsce za AWF Warszawa i AWF Gdańsk). Na koniec swojego wystąpienia dyr.

Cz. Garncarz podziękował Władzom Uczelni za przychylność i zrozumienie.

Z kolei JM Rektor podziękował Kierownictwu Ośrodka Sportu i AZS oraz wszystkim działaczom sportowym w Uczelni za ich trud i dotychczasowe osiągnięcia sportowe i życzył dalszych sukcesów.

● **Prorektor ds. Dydaktyki prof. B. POCHOPIEŃ** poinformował o nadesłanym przez Departament Nauki i Szkolnictwa Wyższego Ministerstwa piśmie, z którego wynika, że anonimowa grupa studentów naszej Uczelni kwestionowała wyniki wyborów w roku 1995 do Samorządu Studenckiego (o problemach związanych z tymi wyborami Senat był informowany na bieżąco). Zgłoszone zastrzeżenia zostały - w porozumieniu z radcą prawnym - wyjaśnione (w tej sprawie wypowiedziała się również UKW) i odpowiednie pismo wraz z dokumentacją zostało przesłane do Ministerstwa - oświadczył Prorektor.

● **Pani Kwestor M. PAC-POMAR-NACKA** zapoznała Senat z opinią Biegłego Rewidenta, dotyczącą sprawozdania finansowego za rok 1995.

W opinii tej czytamy m.in., że "... załączone sprawozdanie finansowe sporządzone zostało, we wszystkich istotnych aspektach, zgodnie z określonymi w ustawie zasadami rachunkowości, stosowanymi w sposób ciągły, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych. Jest ono zgodne co do formy i treści z obowiązującymi przepisami prawa oraz statutem jednostki i przedstawia jasno i rzetelnie istotne dla oceny rentowności oraz wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od 01.01. do 31.12.1995 r., jak też sytuację majątkową i finansową badanej jednostki na dzień 31.12.1995 r."

● **Prorektor ds. Nauki prof. Wł. SIKORA** poinformował o sytuacji finansowej Uczelni po 5 miesiącach br. Z informacji wynika, że dotacja budżetowa wpływa do Uczelni terminowo, a dochody własne rosną (informacje na temat zaawansowania finansowego Uczelni po stronie dochodów i kosztów na koniec lipca br. zamieszczamy w rubryce Z PRAC JM REKTORA).

Prorektor poinformował również, że Uczelnia wypadła pozytywnie w ostatnim konkursie grantów KBN i dzięki temu planowana kwota przychodu w wysokości 4,4 mln zł została znacznie przekroczona. Kwoty na nagrody

rektorskie zostały - jak stwierdził Prorektor - włączone do osobowego funduszu płac i przekazane wydziałom. W ramach tych kwot mieszczą się również nagrody Ministra (Minister przyznał w tym roku 4 nagrody: 2 - RAu, 1 - RMT, 1 - RIE). Uruchomiono również tzw. wyróżnienie JM Rektora (bez gratyfikacji pieniężnej) dla tych jednostek, w których sytuacja finansowa nie pozwala na przyznanie nagród pieniężnych.

● JM Rektor odczytał następnie uchwałę Komisji Zakładowej NSZZ "Solidarność" z dnia 19 czerwca br. dotyczącą rodzajów zajęć i liczebności grup studenckich w r.ak. 1996/97. Treść tej uchwały jest następująca:

Uchwała nr 27: Komisja Zakładowa wyraża ubolewanie nad faktem odrzucenia poprawek zgłoszonych przez związki zawodowe do "Uchwały Senatu Politechniki Śląskiej z dnia 3 czerwca 1996 r. w sprawie rodzajów zajęć i liczebności grup studenckich w roku akademickim 1996/97".

Celem poprawek było określenie górnej granicy liczebności grup laboratoryjnych i projektowych.

Szczególne zaniepokojenie Związku budzi precedens głosowania nad propozycją uchwały bez dopuszczenia do dyskusji nad zgłoszonymi poprawkami.

Obawiamy się, że zostanie to zrozumiane przez środowisko uczelniane jako brak troski Senatu o jakość zajęć dydaktycznych.

■ Na zakończenie posiedzenia JM Rektor prof. W. WINKLER podziękował członkom Senatu, przewodniczącym komisji senackich i zapraszanym gościom za wieloletnią współpracę i życzył przyjemnego wypoczynku w okresie wakacji, a nowemu Kierownictwu Uczelni na czele z Rektorem B. Pochopieniem - owocnej działalności dla dobra Uczelni.

■ 23 września odbyło się I zwyczajne posiedzenie Senatu w r.ak. 1996/97, na którym omawiano m.in. sprawy awansowe (mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego 2 osób i profesora nadzwyczajnego również 2 osób) oraz sprawy wykonania planu finansowego Uczelni za okres od stycznia do sierpnia br. Powołano komisje senackie oraz podsumowano akcję naboru kandydatów na studia w r.ak. 1996/97. Relację z wrześniowych obrad Senatu zamieścimy w następnym numerze biuletynu.

Z PRAC JM REKTORA

■ 28 sierpnia br. odbyło się oficjalne przekazanie obowiązków kierowania Uczelnią przez JM Rektora prof. W. WINKLERA wraz z Prorektorami nowemu Zespołowi Rektorowskiemu z JM Rektorem prof. B. POCHOPIENIEM na czele.

Podczas spotkania omówiono m.in. sytuację finansową Uczelni po 7 miesiącach bieżącego roku budżetowego. Z raportu przygotowanego przez Dział Ekonomiczny wynika, że realizacja rocznego planu finansowego w poszczególnych sferach działalności Uczelni na koniec lipca br. przedstawiała się następująco:

- w działalności dydaktycznej
 - przychody 61,3%
 - koszt własny 55,4%
- w działalności badawczej
 - przychody 35,1%
 - koszt własny 34,1%
- w działalności gospodarczej Zakładu Graficznego
 - przychody 74,5%
 - koszt własny 75,1%
- razem w działalności operacyjnej
 - przychody 54,7%
 - koszt własny 50,3%

A oto stan zaawansowania niektórych składników kosztów działalności operacyjnej:

- koszty amortyzacji 44,9%
- koszty energii 52,0%
- koszty wynagrodzeń 56,3%
- podróże służbowe 94,1%
- remonty budynków i budowli 48,0%

Natomiast realizacja planu w zakresie funduszu pomocy materialnej dla studentów kształtowała się następująco:

- stypendia socjalne 44,3%
- stypendia za wyniki w nauce 51,0%
- zapomogi 35,2%
- koszty prowadzenia domów stud. 39,3%
- koszty prowadzenia stołówek stud. 45,1%
- koszty dopłat do stołówek stud. 47,2%

■ 4 września JM Rektor prof. B. POCHOPIEŃ spotkał się z przewodniczącymi Związków Zawodowych dr Bożeną PALUCHIEWICZ i dr Andrzejem SOBĄNSKIM. Omówiono zasady współpracy w bieżącej kadencji. W kolejnych spotkaniach, w których uczestniczyli również Prorektorzy, dokonano uzgodnień w zakresie stawek za godziny ponadwymiarowe oraz godziny realizowane w ramach umowy-zlecenia w r.ak.1996/97.

Punktem wyjścia do negocjacji stawek za godziny ponadwymiarowe było przyjęcie

1/3 średniego rocznego wynagrodzenia zasadniczego danej grupy pracowników podzielonej przez ich pensum dydaktyczne. Na wniosek Przewodniczących Związków Zawodowych stawki te powiększono o skutki przewidywanej podwyżki uposażeń w kwietniu 1997 r.

■ W czasie spotkania JM Rektora prof. B. POCHOPIENIA i Prorektora prof. J. CHOJCANA z kierownictwem Ośrodka Katowickiego TVP, które odbyło się 10 września, uzgodniono możliwość podpisania w najbliższym czasie porozumienia o współpracy między OK TVP i Uczelnią. Tego samego dnia JM Rektor i Prorektorzy spotkali się również z kierownictwem Centrum Kształcenia Inżynierskiego w Rybniku. Podczas tego spotkania omawiano sprawy stanu prawnego i strukturę CKI oraz sprawy związane z procesem dydaktycznym, bazą, kadrami, gospodarką finansową i dalszą strategią rozwoju Centrum.

■ 11 września JM Rektor spotkał się z kierownictwem i pracownikami Studium Języków Obcych. Planowane są kolejne spotkania z kierownictwami poszczególnych jednostek międzywydziałowych, pozawydziałowych i ogólnouczelnianych.

■ 12 września Prorektor prof. J. CHOJCAN przyjął przebywającego w Uczelni dra inż. Andrzeja PAWLAKA, laureata prestiżowej Nagrody Industrial Research Institute za 1995 rok, pracownika naukowo-badawczego Działu Elektrotechniki i Elektroniki Centrum Badawczo-Rozwojowego firmy General Motors w Detroit. Dr inż. A. Pawlak jest absolwentem Politechniki Poznańskiej, a pracę doktorską obronił w 1981 roku na Wydziale Elektrycznym naszej Uczelni (promotorem był prof. Tadeusz GLINKA). Nasz gość wygłosił w tym dniu w sali Rady Wydziału Elektrycznego wykład na temat zastosowań mikromaszyn w przemyśle motoryzacyjnym, a następnie został uhonorowany dyplomem członka zagranicznego Polskiego Towarzystwa Elektrycznej i Stosowanej oraz srebrnym znacznikiem tego Towarzystwa. Odznaczenia wręczyli prezes Oddziału Gliwickiego PTETiS prof. J. Chojcan i wiceprezes prof. K. Kluszczyński.

O osiągnięciach dra inż. A. Pawlaka i echach Jego pobytu w Uczelni napiszemy szerzej w następnym numerze biuletynu.

■ 12 września Prorektor prof. W. ZIELIŃSKI reprezentował Politechnikę Śląską w warsztatach zorganizowanych na terenie Politechniki Warszawskiej, dotyczących regionalnej

współpracy polsko-francuskiej, w tym współpracy między uczelniami polskimi i francuskimi. Warsztaty, odbywające się w okresie wizyty prezydenta Francji J. Chiraca, były okazją do spotkania ich uczestników z prezydentami Francji i Polski.

■ 16 września odbyło się spotkanie Kierownictwa Uczelni z Dziekanami. Omawiano sprawy przygotowań do nowego roku akademickiego.

■ 20 września JM Rektor spotkał się z Wojewodą Katowickim p. Eugeniuszem CISZAKIEM. Omawiano możliwości współpracy w zakresie potrzeb województwa i regionu, w tym również współpracy międzynarodowej.

■ 23 września Prorektor prof. W. ZIELIŃSKI brał udział w naradzie prorektorów wszystkich uczelni państwowych z wiceministrem MEN prof. K. Przybyszem, odpowiedzialnym za szkolnictwo wyższe w Ministerstwie oraz podległymi mu dyrektorami departamentów, poświęconej omówieniu problemów związanych z dydaktyką.

Dyskutowano m.in. propozycje minimalnych wymagań programowych dla poszczególnych kierunków studiów.

Poinformowano uczestników spotkania o projektach Ministerstwa dotyczących pomocy materialnej dla studentów oraz o pracach nad ustawą wyższych szkołach zawodowych.

■ W czasie spotkań z radcami prawnymi przedyskutowano szereg spraw wymagających szybkich uregulowań prawnych w Uczelni. Omawiano m.in. możliwości skutecznego rozwiązania sprawy odliczania - przy ustalaniu podatku dochodowego - 50% przychodów uzyskanych z tytułu działalności objętej prawem autorskim.

TYTUŁ NAUKOWY STOPNIE I STANOWISKA

■ Tytuł naukowy

Tytuł naukowy profesora z dniem 1 lipca br. uzyskał **dr hab.inż. Zbigniew CZECH, prof. Pol. Śl. (RAu)**

■ Stanowisko profesora zwyczajnego

Minister Edukacji mianował na stanowisko profesora zwyczajnego następujące osoby:

- **prof. dr hab.inż. Janusz WANDRASZ (RIE)** z dniem 1 lipca br. Nominację wręczył JM Rektor prof. W. Winkler w dniu 15 lipca br.
- **prof.dr hab.inż. Jerzy KLAMKA (RAu)** z dniem 1 sierpnia br. Nominację wręczył JM Rektor prof. W. Winkler w dniu 26 sierpnia br.

■ Stanowisko profesora nadzwyczajnego

JM Rektor mianował na stanowisko profesora nadzwyczajnego z dniem 15 czerwca br. dwie osoby:

- **dr hab.inż. Franciszek BINCZYK (RM)**
- **dr hab.inż. Jan BIAŁEK (RG)**

Z dniem 1 lipca br. JM Rektor mianował na to stanowisko

- **dra hab.inż. Janusza SKORKA (RIE)**

■ Habilitacje

Stopień doktora habilitowanego z zakresu elektroniki uzyskał

- **dr inż. Zygmunt WRÓBEL (49 l.)** z Uniwersytetu Śląskiego; RAU - 26.03., zatwierdzenie przez CK ds TNiSN - 24.06.1996 r.

■ Doktoraty

Stopień doktora nauk uzyskali:

- **mgr inż. Sabina ŚWIERCZEK (29 l.)** z Wydziału Chemicznego; temat pracy - "Chromatografia adsorpcyjna i podziałowa w analityce wybranych azyn i diazyn", promotor - dr hab. Irena STANECZKO-BARANOWSKA prof. Pol. Śl., RCh - 26.06.1996 r.
- **mgr Janusz WĘGRZYN (44 l.)** z Wydziału Inżynierii Materiałowej, Metalurgii i Transportu; temat pracy - "Redukcja wodorem tlenku żelaza w stanie ciekłym", - promotor - prof.dr hab.inż. Leszek KRÓL, RM - 3.07.1996 r.
- **mgr inż. Marian ZEMAN (48 l.)** z Instytutu Spawalnictwa w Gliwicach; temat pracy - "Badanie wrażliwości stali na pękanie za pomocą symulatora cykli cieplnych i odkształceniowych", promotor - dr hab.inż. Piotr ADAMIEC prof. Pol. Śl., RM - 3.07.1996 r.
- **mgr inż. arch. Abiodun OLUWATUYI OYENIYI (33 l.)** z Nigerii (stypendysta MEN); temat pracy - "Wpływ warunków klimatycznych na projektowania architek-

toniczne zakładów przemysłowych w Nigerii, wilgotnej strefie równikowej”, promotor - dr hab.inż.arch. Stefan ZEMŁA prof. Pol. Śl., RAr - 25.09.1996 r.

- **mgr inż. Barbara GROCHOWICZ** (36 l.) z Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu; temat pracy - “Analiza harmonicznego pola elektrycznego wokół przewodów elektroenergetycznych linii napowietrznych z przewodami izolowanymi”, promotor - dr hab.inż. Bernard BARON prof. Pol. Śl., RE - 1.07.1996 r.
- **mgr inż. Zbigniew KACZMARCZYK** (30 l.) z Instytutu Elektrotechniki Teoretycznej i Przemysłowej; temat pracy - “Analiza energoelektronicznych falowników rezonansowych klasy E wysokiej częstotliwości”, promotor - dr hab.inż. Bogusław GRZESIK prof. Pol. Śl., RE-1.07.1996 r.
- **mgr inż. Erazm ROZWADOWSKI** (66 l.) z Zakładów Konstrukcyjno-Mech. Przem. Węglowego w Gliwicach; temat pracy - “Metoda wyznaczania parametrów energetycznych i przepływowych sprzęgła hydrokinetycznego regulacyjnego o obiegu zamkniętym”, promotor - prof.dr hab.inż. Maciej ZARZYCKI, RIE - 5.07.1996 r.

W czerwcu br. prof.dr hab.inż. Bernard DRZEŹLA został wybrany na funkcję wiceprzewodniczącego Komitetu Górnictwa Polskiej Akademii Nauk.

Gratulacje

Sprostowanie

W numerze 8 naszego biuletynu (maj '96) w rubryce “Doktoraty” przy nazwisku **mgr inż. Mariusz LIGARSKI** podano omyłkowo wiek 48 l. W rzeczywistości Pan M. Ligarski ma dopiero 28 lat i w wieku 48 lat będzie już zapewne profesorem, czego Mu serdecznie życzymy, a za błędną informację przepraszamy.

DYDAKTYKA

■ Wyniki rekrutacji na studia

Jak co roku w okresie wakacji w Uczelni trwał nabór na I rok studiów. Według danych z dnia 23 lipca br. na studia dzienne przyjęto łącznie 5 041 osób, a więc nieco więcej niż wynosiła suma limitów określona przez wszystkie wydziały przed akcją naboru (4.730). Na studia wieczorowe na razie limit, określony na poziomie 2 200 osób, nie został wypełniony i do 23 lipca przyjęto łącznie 1 627 osób.

Szczegółowe wyniki naboru na poszczególne kierunki studiów są następujące:

Studia dzienne

Architektura i Urbanistyka	- limit 150/ przyjęto 172
Automatyka i Robotyka (RAu)	- 180/183
Elektronika i Telekomunikacja (RAu)	- 180/198
Informatyka	- 120/146
Budownictwo:	
- studia magisterskie	- 150/162
- studia inżynierskie w Gliwicach	- 120/127
- studia inżynierskie w Rybniku	- 120/170
Inżynieria Chemiczna i Procesowa	- 100/98
Technologia Chemiczna	- 250/234
specj: Pomiary Fizyczne w Technologii Chemicznej	- 30/9
Elektrotechnika:	
- studia magisterskie	- 240/257
- studia inżynierskie	- 90/95
Elektronika i Telekomunikacja (RE), studia inż.	- 90/97
Górnictwo i Geologia	- 450/450
Inżynieria i Ochrona Środowiska	- 350/347
Mechanika i Budowa Maszyn (RIE)	- 350/353
Fizyka Techniczna	- 150/148
Matematyka	- 200/198
Automatyka i Robotyka (RMT)	- 150/171
Mechanika i Budowa Maszyn (RMT):	
- studia magisterskie	- 210/211
- studia inżynierskie	- 120/120
Wychowanie Techniczne	- 210/211
Inżynieria Materiałowa	- 150/171
Metalurgia	- 150/175
Transport	- 150/185
Zarządzanie i Marketing	
- studia magisterskie w Gliwicach	- 100/141
- studia magisterskie w Katowicach	- 100/133
- studia inżynierskie w Rybniku	- 70/79

Tak więc jedynie na specj. “Pomiary Fizyczne w Technologii Chemicznej” pozostało sporo wolnych miejsc (ponad 2/3), na pozostałych kierunkach limit został praktycznie wykorzystany lub nieco przekroczony.

Studia wieczorowe

Elektronika i Telekomunikacja (RAu)	- 120/135
Budownictwo:	
- Gliwice	- 150/92
- Rybnik	- 100/100

Technologia Chemiczna	-	60/-
Elektrotechnika	-	240/160
Górnictwo i Geologia:		
- Gliwice	-	200/107
- Rybnik	-	100/100
Inżynieria i Ochrona Środowiska	-	150/147
Mechanika i Budowa Maszyn (RIE)	-	130/68
Matematyka	-	90/43
Automatyka i Robotyka (RMT)	-	90/17
Mechanika i Budowa Maszyn (RMT)	-	120/56
Wychowanie Techniczne	-	90/10
Inżynieria Materiałowa	-	100/88
Metalurgia	-	100/99
Transport	-	100/201
Zarządzanie i Marketing:		
- Gliwice	-	70/-
- Katowice	-	120/120
- Rybnik	-	70/84

Na kilku kierunkach, tj. Budownictwo (Gliwice), Elektrotechnika, Górnictwo i Geologia (Gliwice), Matematyka, Mechanika i Budowa Maszyn (RIE, RMT) przyjmowane były nadal zgłoszenia aż do wyczerpania limitu miejsc.

ORGANIZACJA

W miesiącach lipiec - wrzesień 1996 r. ukazały się następujące akty normatywne Rektora Politechniki Śląskiej

■ Zarządzenia

- Nr 18/95/96 z dnia 2 lipca w sprawie wprowadzenia Regulaminu przyznawania nauczycielom akademickim wyróżnień Rektora Politechniki Śląskiej w roku akademickim 1995/96
- Nr 19/95/96 z dnia 25 lipca w sprawie zmian w strukturze organizacyjnej ROZ
- Nr 20/95/96 z dnia 20 września w sprawie używania samochodów stanowiących własność pracowników do celów służbowych

■ Pisma okólne

- Nr 15/95/96 z dnia 1 lipca w sprawie odpłatności za miejsce, pokój lub segment w hotelach asystenckich Politechniki Śląskiej w III kwartale 1996 roku
- Nr 16/95/96 z dnia 24 września w sprawie zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Architektury
- Nr 17/95/96 z dnia 25 września w sprawie odpłatności za hotele asystenckie w IV kwartale 1996 roku

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

W okresie wakacyjnym, tj. w miesiącach od lipca do września br. zarejestrowano łącznie aż 230 wyjazdów za granicę. Do Uczelni przybyło w tym czasie 38 osób z zagranicy. Rozkład wyjazdów/przyjazdów w poszczególnych miesiącach był następujący:

■ Wyjazdy

• Lipiec

W rejestrze wyjazdów znalazły się 14 kraje, do których udało się w sumie 39 pracowników. Listę krajów (w nawiasach liczba osób) tworzą: Niemcy (10), Włochy (9), Czechy (3), Japonia (3), Słowacja (3), Grecja (2), Francja (2), Australia wraz z Nową Zelandią (1) oraz Bułgaria, Dania, Holandia, Rosja i USA (po jednej osobie). Cele wyjazdów: konferencje - 22 osoby, staże - 11, konsultacje - 5, inne powody - 1.

• Sierpień

W tym miesiącu liczba wyjazdów była podobna i wynosiła 37. Na liście 14 krajów, do których udali się nasi pracownicy w sierpniu, są: Czechy (7), Niemcy (5), Włochy (5), Wielka Brytania (4), Bułgaria (3), Rosja (3), USA (2), Węgry (2) oraz Francja, Hiszpania, Holandia, Japonia, Jugosławia i Kanada (po jednej osobie). Cele wyjazdów: konferencje - 25, konsultacje - 7 i staże - 5.

• Wrzesień

Był to miesiąc rekordowy pod względem liczby krajów (22), jak i liczby osób wyjeżdżających (154). Pierwsze trzy miejsca pod względem atrakcyjności mierzonej liczbą wyjazdów zajęły w tym miesiącu: Słowacja (29), Czechy (21) i Francja (21). W dalszej kolejności są: Niemcy (16), Hiszpania (8), Ukraina (7), Włochy (6), Bułgaria (5), Holandia (5), USA (5), Węgry (5), Portugalia (4), Szwecja (4), Wielka Brytania (4), Belgia (3), Finlandia (3), Austria (2), Grecja (2) oraz Litwa, Rosja, Słowenia i Szwajcaria (po jednej osobie). Cele wyjazdów: konferencje - 103, konsultacje - 27, staże - 21, wyjazdy w ramach wymiany - 2 oraz praca - 1.

■ Przyjazdy

• Lipiec

Do Uczelni przybyło na zaproszenie 18 osób. Na liście 7 krajów, z których przyjechali w tym miesiącu nasi goście są: Słowenia (12) i Belgia, Bułgaria, Brazylia, Chiny, Francja, Rosja (po jednej osobie).

• Sierpień

W miesiącu tym zwykle nie organizuje się konferencji, nie zaprasza się współpracowników na dyskusje naukowe i staże. Tak było i w tym roku. Sierpień był miesiącem "zerowym".

• Wrzesień

Gościliśmy 24 osoby z zagranicy, w tym 20 - na zaproszenie i 4 - w ramach wymiany bezdewizowej. Listę krajów, delegujących swoich naukowców do naszej Uczelni we wrześniu, tworzą: Czechy (5), Niemcy (5), Rosja (5), Francja (2), Ukraina (2), USA (2), Belgia (1), Białoruś (1) i Chiny (1).

KONFERENCJE

■ Nauczyciel akademicki w zmieniającej się szkole wyższej

Taki był temat Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, która odbyła się w Międzyzdrojach w dniach 27-28 maja br. Zorganizował ją Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Fundacja Studiów i Badań Edukacyjnych w Warszawie w ramach cyklicznych konferencji Ogólnopolskiego Seminarium Pedagogiki Szkoły Wyższej.

W konferencji uczestniczyli przedstawiciele różnych typów szkół wyższych prezentując wiele problemów związanych z funkcjonowaniem nauczyciela akademickiego w zmieniającej się rzeczywistości społecznej i wewnątrzuczelnianej. Koncentrowały się one wokół najczęściej wymienianych nowych zadań szkolnictwa wyższego, a mianowicie:

- tworzenia przez nauczycieli akademickich warunków do kształcenia ludzi TWÓRCZYCH, krytycznych, nastawionych na rozwiązywanie problemów życiowych i ulepszenie rzeczywistości;
- eksponowania osobotwórczej roli szkół wyższych w odniesieniu do różnych wymiarów OSOBOWOŚCI STUDENTÓW;
- upatrywania istoty działalności dydaktycznej w ORGANIZOWANIU AKTYWNOŚCI STUDENTÓW zwanej studiowaniem, a przez to dokonywaniu zmian w ich osobowości.

A oto główne tezy zawarte w referatach wygłoszonych w toku obrad plenarnych:

1. Zmiany dotyczące szkolnictwa wyższego dokonują się w trzech wymiarach: globalnie, wewnątrz systemu szkolnictwa wyższego i wewnątrz poszczególnych uczelni.

W tym trzecim wymiarze najważniejsze z nich dotyczą relacji nauczyciel akademicki - student. Chodzi o nabywanie przez kadry nauczycielskie kompetencji do realizacji procesu dydaktycznego, tzn. do organizowania sytuacji dydaktycznych o charakterze wychowawczym.

2. Z punktu widzenia efektywności studiowania kierowanie się rozumem i własnym doświadczeniem przez nauczyciela akademickiego przy organizowaniu tych sytuacji może okazać się niewystarczające. Niezbędna wydaje się w tym względzie znajomość psychologiczno-pedagogicznych uwarunkowań procesu studiowania w szkole wyższej.
3. Ponieważ szkoły wyższe mają prawo organizować kształcenie młodych nauczycieli akademickich według własnego uznania, tego typu działanie powinno stanowić przedmiot szczególnej troski ze strony władz uczelni i poszczególnych wydziałów.
4. Zajęcia dydaktyczne prowadzone przez nauczycieli akademickich powinny być środkiem do realizacji celu, a nie celem samym w sobie. W związku z tym nauczyciel akademicki powinien nie tylko określać cele poszczególnych zajęć, ale również dbać o to, by były one uświadamiane, rozumiane i realizowane przez studentów.
5. Współczesna edukacja akcentuje nie tylko teleologiczny (celowościowy), ale również procesowy charakter studiowania w szkole wyższej. Realizacja celów w różnorodnym, wieloaspektowym sposobie wydaje się skutecznym treningiem w zakresie kształtowania osobowości studentów na miarę aktualnych potrzeb.

Na konferencji przedstawiono dwa referaty prezentujące wyniki badań prowadzonych w naszej Uczelni.

Dr Zofia SROGA z Ośrodka Badań i Doskonalenia Dydaktyki w referacie pt. "Czy nauczyciele akademicy wychowują?" przedstawiła fragment wyników badań przeprowadzonych wśród asystentów rozpoczynających pełnienie funkcji nauczyciela akademickiego. Z dotychczasowych badań wynika, że:

- uczestnictwo w zajęciach dydaktycznych w wielu przypadkach nie było związane z aktywną pracą studentów nad doskonaleniem własnej osobowości,
- zaledwie połowa absolwentów doświadczyła w toku zajęć aktywności, która ich zdaniem sprzyjała kształtowaniu tzw. postaw społecznych i intelektualnych,
- prawie 1/3 spośród osób badanych nie doświadczyła aktywności mających wpływ na

kształtowanie się postaw wobec pracy, kulturowych i wobec przyrody.

Odpowiedź na tytułowe pytanie możliwa będzie po zakończeniu badań.

Mgr inż. Henryka MACIĄG-STERNIK z Wydziału Budownictwa w referacie "Nauczyciel akademicki uczelni technicznej w opinii studentów" przedstawiła wyniki badań dotyczące oczekiwań studentów Wydziału Budownictwa wobec nauczycieli akademickich. Najczęściej oczekiwania te sprowadzają się do:

- kierowania pracą studenta nad rozwojem jego osobowości jako przyszłego inżyniera,
- prowadzenia zajęć dydaktycznych w sposób wymagający od studentów krytycznego i twórczego myślenia,
- skrócenia czasu zajęć w uczelni na rzecz pracy własnej i konsultacji.

Spełnienie tych oczekiwań widzą studenci w szkole wyższej o charakterze profesjonalnym, twórczym, o ścisłym związku z praktyką, indywidualizującej studiowanie pod kierunkiem właściwie przygotowanych i życzliwych studentom nauczycieli akademickich.

dr Z. Sorga, mgr inż. H. Maciąg-Sternik

■ Lokalny rynek energii elektrycznej

12 lipca br. w Elektrowni Rybnik odbyło się seminarium poświęcone kształtowaniu lokalnego rynku energii elektrycznej. W spotkaniu, któremu przewodniczył prof. Wilibald WINKLER, uczestniczyli dyrektorzy elektrowni i elektrociepłowni, zakładów elektroenergetycznych, dużych zakładów przemysłowych Śląska oraz przedstawiciele Politechniki Śląskiej. Inicjatorem seminarium był prof. Jan POPCZYK, który przedstawił następujące jego cele:

- wymiana poglądów i sformułowanie interesów,
- zawarcie kontraktów bilateralnych,
- zapoczątkowanie szczegółowych inicjatyw oddolnych,
- stworzenie lobbingu,
- zapoczątkowanie działań organizacyjnych na rzecz powołania fundacji lub towarzystwa pod nazwą "Energetyka Śląska".

Seminarium było poprzedzone opracowaniem w czerwcu br. raportu autorskiego (profesorowie: Tadeusz CHMIELNIAK, Tadeusz GLINKA, Gerard KOSMAN, Edward KOSTOWSKI, Jan POPCZYK, Stefan POSTRZEDNIK, Włodzimierz SIKORA, Jan SKŁADZIEŃ, Jerzy TOMECZEK, Wilibald WINKLER i Andrzej ZIĘBIK) pt. "Lokalny rynek energii jako wspomaganie restruktu-

ryzacji Śląska", który został opublikowany w czasopiśmie "Energetyka" (nr 7/1996). Punktem wyjścia raportu jest teza główna sformułowana następująco:

"Rewolucyjne przemiany w energetyce na świecie są okolicznością ułatwiającą restrukturyzację Śląska"

Linie programową raportu wyznaczają dwie tezy pomocnicze:

1. Realizowany odwrót od urynkowania energetyki przy całkowitej niewydolności ośrodków władzy do kreowania polityki energetycznej grozi zakonserwowaniem istniejącej struktury energetyki śląskiej.
2. Dla skutecznej restrukturyzacji energetyki śląskiej należy zerwać z klientelizmem w stosunkach z ośrodkami centralnymi władzy. W szczególności rynek regionalny energetyki nie zostanie podarowany Śląskowi. Śląsk ten rynek musi sobie wywalczyć.

Po dyskusji nad raportem prof. J. SKŁADZIEŃ zreferował **projekt statutu Fundacji "Energetyka Śląska"**. Podstawowym celem Fundacji ma być podejmowanie działań zmierzających do rozwoju energetyki Górnego Śląska oraz wskazywania prawnych propozycji w tym zakresie (doradztwo, opiniowanie, lobbing, wydawnictwa, itp.). Zaproponowano, aby siedzibą Fundacji była Politechnika Śląska, a jej członkami przedsiębiorstwa energetyczne i przedsiębiorstwa przemysłowe oraz przedstawiciele odbiorców finalnych, władz lokalnych, władz wojewódzkich i Politechniki Śląskiej.

Powołano zespół roboczy uczelniano-przemysłowy, którego zadaniem jest m.in. opracowanie programu dalszych działań. W skład zespołu weszli: profesorowie T. Chmielniak, J. Popczyk i A. Ziębiak (Politechnika Śląska), mgr inż. J. Nawrot (ZA Kędzierzyn), mgr inż. H. Tymowski (El. Łaziska), mgr inż. M. Krzakiewicz (EC Zabrze), mgr inż. P. Kukurba (GZE SA Gliwice) i mgr inż. R. Ciecieręga (Huta Katowice). Wybrano kierownika zespołu, którym został prof. J. Popczyk.

■ Inżynierska Grafika Komputerowa i Geometria Wykreślna

W dniach 18-22 lipca 1996 r. odbyła się w Krakowie 7 Międzynarodowa Konferencja Komputerowej Grafiki Inżynierskiej i Geometrii Wykreślnej. Inicjatorem tych konferencji jest Międzynarodowe Towarzystwo Geometrii i Grafiki. Organizowane są one cyklicznie co dwa lata w różnych państwach. Poprzednie dwie odbyły się w Japonii i Au-

stralii. Organizatorem tegorocznej konferencji była Pracownia Geometrii Wykreślnej i Grafiki Inżynierskiej Politechniki Krakowskiej przy współpracy z Ośrodkiem Geometrii i Grafiki Inżynierskiej Politechniki Śląskiej. Jednym z honorowych protektorów konferencji był JM Rektor Politechniki Śląskiej prof. Wilibald WINKLER. Przewodniczącym Polskiego Komitetu Naukowego był prof. Marian PALEJ, członkami Komitetu Organizacyjnego dr Anna BŁACH i dr Henryk GLIŃSKI, wszyscy z naszej Uczelni.

W konferencji wzięło udział ok. 200 osób z 30 państw świata, bardzo licznie była reprezentowana Japonia i Stany Zjednoczone. Ogółem w trzech sekcjach wygłoszono 97 referatów poświęconych geometrii i grafice komputerowej, geometrii wykreślnej i rzutowej. Szeroko omawianym tematem była dydaktyka geometrii, zwłaszcza zastosowania komputerów w procesie dydaktycznym. W konferencji wzięło udział siedmiu pracowników Politechniki Śląskiej, wygłoszono sześć referatów.

Dla większości uczestników z Polski było to pierwsze spotkanie w takim gronie, pierwsza możliwość poznania naukowców z całego świata, nawiązania z nimi osobistego kontaktu i przedstawienia własnego dorobku.

ETYKA DZIENNIKARSKA

Wykładem "Etyka dziennikarska", wygłoszonym przez Ks.prof.dr hab. Andrzeja SZOSTKA, prorektora KUL, rozpoczęło się w Lublinie w dniu 25 września br. "IV spotkanie przedstawicieli redakcji gazet akademickich".

Na współczesną rangę zawodu dziennikarza, zdaniem Prelegenta, mają wpływ trzy czynniki:

- wspomagana postępem technicznym wymiana informacji,
- moda na demokrację oraz
- prawa rynku.

Od dziennikarzy oczekuje się obecnie informacji trudnych do zdobycia, informacji, które nie są dostępne dla wszystkich, ale zarazem prawdziwe. Zdobycie takich informacji rodzi pokusę manipulowania nimi. Z kolei manipulacja informacją pozwala bardzo często zdobyć władzę nad człowiekiem, wpłynąć na odpowiednie zachowanie. W miejsce informacji powstaje często dezinformacja, rodzi się chęć przekazywania tylko prawd wygodnych. Zdobywanie informacji i jej rzetelne przekazywanie, a nie manipulowanie nią, wymaga

cnót od dziennikarza, do których należą przede wszystkim inteligencja, bystrość i komunikatywność. Bardzo ważnym a jednocześnie trudnym do spełnienia przez dziennikarza zadaniem jest niezależność. Jest ona warunkiem koniecznym obiektywizmu informacji. Współcześnie jest wiele mediów i konkurencja silna. Powstają pisma środowiskowe i pisma fachowe, a każde z nich chce pozyskać jak najwięcej czytelników. Czynniki te sprawiają, iż rodzi się pokusa, aby przypodchlebiać się czytelnikowi i pisać o tym, co jest łatwo odbieralne. Tak rodzi się "tani towar masowy", który często jest "towarem" demoralizującym czytelnika. W pewnych dziedzinach działania dziennikarz staje się bezkarny.

A jaka bywa reakcja na pojawienie się w środowisku dziennikarza? Bywa dwojaka: albo ucieczka przed dziennikarzem, albo próba przypodchlebiania się jemu.

To tylko niektóre tezy bardzo interesującego wykładu Księdza Profesora.

Uczestnicy spotkania na dziedzińcu KUL

W spotkaniu przedstawiciele redakcji gazet akademickich, które trwało trzy dni, wzięło udział ok. 40 osób, reprezentujących 28 uczelni wyższych i czasopismo "Forum". Nasz biuletyn reprezentował po raz pierwszy M. Mikrut. Obecnie prasa akademicka wydawana jest w 40 uczelniach wyższych. Są to albo czasopisma (przeważnie dwutygodniki lub miesięczniki) wydawane przez etatowe zespoły redakcyjne, wzorowane na renomowanych czasopismach ogólnopolskich i bardzo często kolorowe, albo biuletyny informacyjne wydawane skromnie przez amatorów i zawierające głównie informacje z życia danej uczelni (takim pismem jest nasz biuletyn Z ŻYCIA POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ).

Zasadniczą częścią spotkania, które zostało ocenione przez uczestników jako bardzo pożyteczne i wzorowo zorganizowane, były warsztaty dziennikarskie prowadzone przez zawodowych dziennikarzy reprezentujących redakcje "Gazety Wyborczej" i "Polityki". Czas

wolny poświęcono zwiedzaniu uniwersytetów (UMCS i KUL), Muzeum Zamoyskich z galerią socrealizmu oraz Muzeum Lubelskiego z unikalną w świecie Kaplicą Zamkową. Odbyło się również spotkanie ze Środowiskowym Kolegium Rektorów Uczelni Lublina (UMCS, KUL, Politechnika Lubelska i Akademia Medyczna).

Ustalono, że następny zjazd przedstawicieli redakcji gazet akademickich odbędzie się w przyszłym roku w Opolu. Organizatorami będą opolskie uczelnie: Uniwersytet i Politechnika.

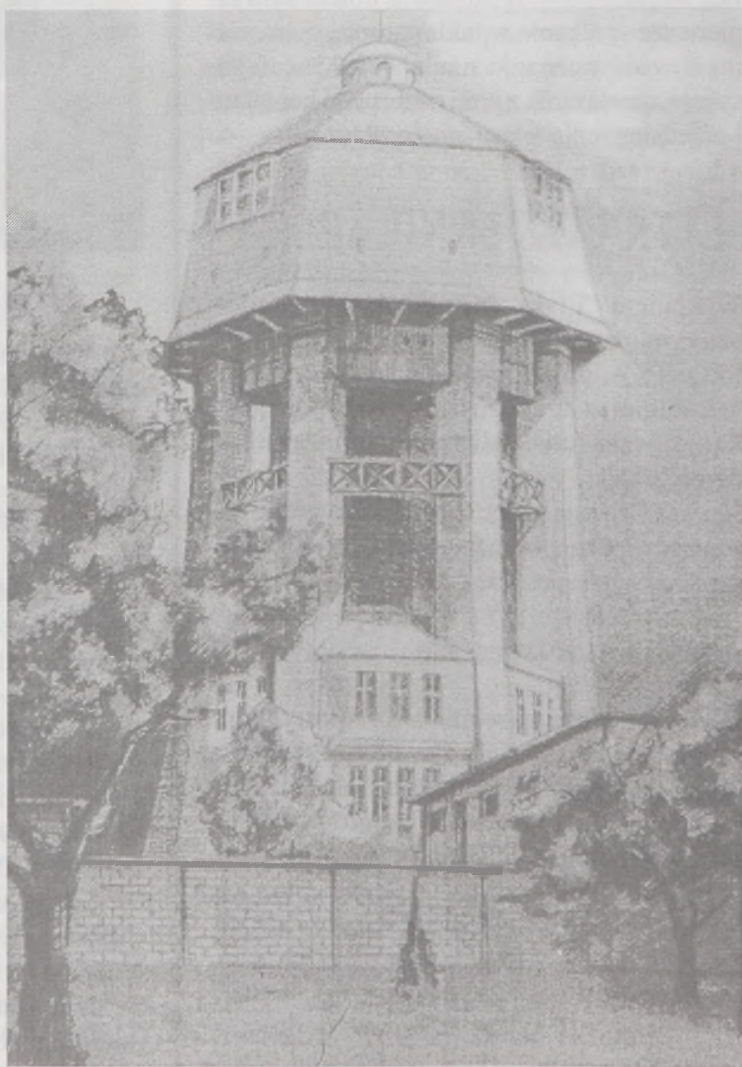
Zabrze w rysunkach

Pod takim tytułem odbył się czternastodniowy **studencki plener rysunkowy objęty programem dydaktycznym Zespołu Sztuk Plastycznych Katedry Architektury i Metodyki Projektowania Wydziału Architektury Politechniki Śląskiej w Gliwicach.**

Program dydaktyczny Zespołu, w założeniach swoich obszerny i wszechstronny, zawiera począwszy od rysunkowych oraz malarskich prac studyjnych także część projektową, która stanowi integrację sztuk plastycznych z architekturą. Program w części projektowej obejmuje projekty witraży, malarstwa ściennego, sgrafitta, mozaiki i kowalstwa artystycznego. Ponadto prowadzone są również ćwiczenia z technik graficznych i liternictwa. Końcowym etapem nauczania są również ćwiczenia z przedmiotu rzeźba, kształtujące wrażliwość.

Znakomitym uzupełnieniem kształcenia były przez lata wyjazdowe praktyki wakacyjne, przeprowadzane często w ciekawych architektonicznie miejscowościach. Na poprzednich praktykach studenci spotykali się wielokrotnie z przestrzenią miejską czy nawet wielkomiejską. Plener

ubiegłoroczny był pierwszym, który odbył się w śląskim mieście przemysłowym, Zabrze. Był bardzo owocny. Zabrze okazało się miastem pełnym interesujących tematów rysunkowych. Dotyczą one zarówno architektury mieszkaniowej z przełomu wieków i lat międzywojennych, jak i sakralnej, czy dziewiętnastowiecznej architektury przemysłowej. Zwłaszcza wiele detali architektonicznych znajduje się w eklektycznych elewacjach kamienic, obfitujących w tego rodzaju szczegóły. Plener ujawnił malownicze zakątki miasta nie zauważane na co dzień. Oprócz znanych i opatrzonych widoków odkrył wiele innych miejsc godnych uwagi. Wystawa poplenerowa, która odbyła się w Muzeum Miejskim w Zabrzu, cieszyła się dużym zainteresowaniem i uznaniem zwiedzających. W wyniku ubiegłorocznych prac plenerowych naszych studentów ukazał się w bieżącym roku album pt. **"Zabrze w rysunkach"** pod redakcją Stanisława Słodowego, Wojciecha Słodowego, Adama Styrylskiego i Joanny Zabawa-Krzypkowskiej. Słowo wstępne do

Aleksandra Woszczyńska, Wieża Ciśnień

albumu, który zawiera 55 prac plenerowych, napisano w czterech językach (oprócz polskiego angielski, francuski i niemiecki), dzięki czemu łatwiej znajdzie nabywców także zagranicznych. Publikacja została sfinansowana przez Samorząd Miejski w Zabrze.

Z PRASY

W okresie wakacji w prasie regionalnej ukazało się kilka wywiadów z Rektorem-Elektem dr hab.inż. Bolesławem POCHOPIENIEM. **Trybuna Śląska** z dn. 9.07.br zamieściła rozmowę red. B. Hrapowicz zatytułowaną "Dzielone przez trzy", w której przeczytaliśmy m.in. taki fragment:

- A czy jako Rektor będzie Pan nadal godził swoje obowiązki z funkcją przewodniczącego Rady Miejskiej w Zabrze?

- Jak dotąd udawało mi się bezkonfliktowo dzielić życie na trzy części - rodzinę, pracę na Uczelni i działalność samorządową. Dopóki nie zaczną one sobie wzajemnie przeszkadzać, nie widzę powodu, aby z czegoś zrezygnować. Skoro taka była wola Rady Miejskiej, to postaram się ją nadal wypełniać, zwłaszcza że mam trochę doświadczenia w tym względzie. Przez sześć ostatnich lat pełniłem funkcję prorektora w Politechnice, a przez ostatnie dwa lata równoległe funkcję przewodniczącego Rady Miejskiej w Zabrze, i to połączenie okazało się bardzo cennym doświadczeniem. Współpraca Uczelni z samorządem lokalnym jest korzystna dla obu stron, co sprawdziło się już w praktyce. I myślę - abstrahując już zresztą od mojej osoby - że takie powiązania mogą przynieść bardzo pomyślne efekty. Jeszcze szersze otwarcie na potrzeby i oczekiwania samorządów lokalnych to również szansa dla Politechniki Śląskiej.

Zasadnicza część rozmowy dotyczyła spraw związanych z rekrutacją na studia, w tym niślabnącej popularności niektórych kierunków studiów na Politechnice Śląskiej wśród tegorocznych kandydatów.

W tygodniku regionalnym "Siódemka" z dn. 12.07.br opublikowano natomiast wywiad zatytułowany "Rewolucji nie będzie". Redaktor K. Pikoń tak oto rozpoczął rozmowę z Rektorem-Elektem:

- Niektórzy twierdzą, że formuła uczelni technicznej jest już przeżytkiem. Czy uważa Pan, że istnieje potrzeba i możliwość powołania, wzorem uczelni amerykańskich, uniwersalnej szkoły wyższej, na której obok kierunków technicznych istniałyby na przy-

kład również kierunki humanistyczne, ekonomiczne, itp.

- W tym przypadku niezwykle istotne są uwarunkowania i sytuacja w jakiej funkcjonujemy. W naszym regionie istnieje wiele uczelni o różnym profilu kształcenia, Akademia Medyczna, Muzyczna, Ekonomiczna, Wychowania Fizycznego, Sztuk Pięknych, Uniwersytet Śląski, Wyższe Seminarium Duchowne. Uważam, że próba łączenia tych uczelni byłaby niecelowa i prawdopodobnie nierealna. Rezultatem takiego połączenia byłoby powstanie jednego gigantycznego organizmu, z rozbudowaną biurokracją, nieefektywnego i trudnego w zarządzaniu.

W części dotyczącej komercjalizacji szkolnictwa wyższego w Polsce Rektor-Elekt wypowiedział następującą opinię:

...Wprowadzenie odpłatności za studia dzienne w naszych warunkach uważam za nieporozumienie. Nieporozumieniem są także propozycje dotyczące zróżnicowania wysokości czesnego w zależności od poziomu zamożności studenta, a właściwie jego rodziców.

Natomiast odrębną sprawą jest odpłatność za studia wieczorowe. Zgodnie z obowiązującymi przepisami studia te są płatne. Jednak proszę zwrócić uwagę, że koszty wieczorowego studiowania na uczelniach technicznych, w tym na naszej uczelni, są niższe niż na przykład na uczelniach humanistycznych. Na 5000 studentów przyjmowanych na studia dzienne przypada 2000 przyjmowanych na studia w systemie wieczorowym. Politechnika Śląska nie stara się więc rozwijać tych form kształcenia, za którymi kryje się tylko wkład kandydata. Najważniejsza pozostaje kwestia poziomu kształcenia i związanego z tym stopnia przygotowania absolwentów do zawodu.

Z obszernej rozmowy przytaczamy jeszcze ostatni akapit:

- 1 września obejmuje Pan funkcję Rektora. Jakie będzie pierwsze posunięcie władz?

- Tak się składa, że przez ostatnie dwie kadencje pełniłem funkcję prorektora do spraw dydaktyki i na tym polu mam duże doświadczenie. Wchodzę więc jeszcze w skład "starej ekipy" przekazującej obowiązki, a zarazem w skład nowej ekipy, która je przejmuje. Jeżeli chodzi o początek działalności nowych władz i pierwsze decyzje jakie zostaną podjęte we wrześniu to uprzedzam, że nie należy w tym względzie spodziewać się rewolucyjnych zmian i zaskakujących rozwiązań. Jestem bowiem zwolennikiem tezy, że przeobrażenia Uczelni powinny mieć charakter ewolucyjny, a nie przebiegać

rewolucyjnie. Chcemy kontynuować reformy zapoczątkowane w ostatnich dwóch kadencjach. Jest sprawą oczywistą, że spotkamy się w gronie współpracowników z nowo wybranymi władzami dziekańskimi poszczególnych wydziałów oraz Senatem i wspólnie będziemy dyskutować nad wizją funkcjonowania i rozwoju Uczelni, uwzględniając przyszłość a nie tylko potrzeby doraźne. Kierownictwo Uczelni powinno skutecznie tworzyć i strzec sprzyjającej atmosfery do pracy dla całej społeczności akademickiej, to znaczy w równym stopniu nauczycieli akademickich, studentów i pracowników nie będących nauczycielami akademickimi, dbając o wierność prawdzie, jawność oraz przejrzystość kryteriów i zasad w zakresie podejmowania decyzji. Prowadzony nieustanny dialog powinno cechować cierpliwe wsłuchiwanie się w racje drugiej strony, z zachowaniem oczywiście wierności wyżej wymienionym wartościom.

Gliwicki "Gość Niedzielny" z dn. 21.07.br zamieścił fragmenty przemówienia wygłoszonego 30 czerwca br. przez Rektora-Elektę podczas pielgrzymki mężczyzn i młodzieńców na Górze Świętej Anny. Dla naszych Czytelników wybraliśmy końcową część owego przemówienia:

Dzisiaj stajemy u stóp św. Anny, robimy rachunek sumienia i błagamy Boga o przemianę naszych serc. Chcemy mieć swój udział w budzeniu sumienia narodu, chcemy budzić własne sumienia, chcemy stać się ludźmi sumienia. Pragniemy odejść stąd napełnieni Bożą mocą i siłą, aby wspólnym wysiłkiem budować dobro wspólne w prawdzie, sprawiedliwości, wolności i miłości. Pan niech będzie naszą mocą i siłą, a my wszyscy Jego świadkami - w naszych domach, szkołach, uczelniach, zakładach pracy i na roli - wszędzie tam, gdzie toczy się nasze ludzkie życie.

Biuletyn samorządowy "Nasze Zabrze" w numerze 7-8/96 opublikował rozmowę z Rektorem-Elektą zatytułowaną "Mógłbym wstawać wcześniej...". Rozmowę poprzedzono krótką charakterystyką B. Pochopenia oraz zacytowano fragment Jego programu wyborczego. A oto część wypowiedzi dotyczącej "wątku samorządo-

wego" i "przenoszenia doświadczeń" - jak to określił red. J. Makselon:

Przenoszenie pewnych doświadczeń z różnych obszarów działania jest czymś najzupełniej naturalnym - wszystko co robimy jakoś nas buduje i składa się na doświadczenie jednej, konkretnej osoby. Ja nie bardzo wiem, jak można być "kimś innym" jako powiedzmy - pracownik, a kimś zupełnie innym jako ojciec. Nie bardzo rozumiem ludzi, którzy mówią "różnymi językami" w zależności od funkcji jaką w danej chwili pełnią czy od przedmiotu rozmowy. Podobnie jak nie całkiem wierzę, że można być byle jakim pracownikiem a równocześnie - wspianym mężem czy ojcem, choć ... może bywa i tak. Według mnie to wszystko się łączy.

Jeśli natomiast chodzi o takie "wprost" przenoszenie doświadczeń pomiędzy Radą Miejską a Uczelnią, to tutaj możliwości są raczej ograniczone. To jednak zupełnie inne "ciała", zwłaszcza samorząd uczelniany - na który składają się przedstawiciele wszystkich grup społeczności akademickiej - ma swoją niepowtarzalną specyfikę.

KRONIKA ZAŁOBNA

■ W wieku 63 lat zmarła dr inż. **Jadwiga BAGIŃSKA**, emerytowany pracownik naukowo-dydaktyczny Instytutu Chemii i Technologii Nieorganicznej. Była człowiekiem uczciwym, sumiennym i nadzwyczaj pracowitym, ogólnie lubianym przez współpracowników i studentów. Za długoletnią pracę była odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi. Pogrzeb odbył się 13 sierpnia 1996 r. na Cmentarzu Centralnym w Gliwicach.

■ 28 września 1996 roku zmarła w wieku 86 lat **Maria STASIACZEK**, emerytowany pracownik administracji Wydziału Inżynierii Sanitarnej. Była związana z Uczelnią od pierwszych lat jej istnienia. W pamięci wszystkich tych, którzy ją znali, pozostaje jako wzór i przykład człowieka prawego i skromnego, obdarzonego otoczeniem życzliwością i optymizmem.

Pogrzeb odbył się 3 października na Cmentarzu Lipowym w Gliwicach.

Opracowanie redakcyjne: dr inż. Marian Mikrut, Instytut Elektroenergetyki i Sterowania Układów Pol. Śl., Gliwice, ul. B. Krzywoustego 2, p. 623, tel. 37-26-22

Edycja sieciowa: URL:<http://www.polsl.gliwice.pl/alma.mater/biuletyn/index.html>

P.44 92/93/94-95/96

Druk Drukarnia Gliwice, ul. Zwycięstwa 27, tel. 230 49 50